

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Magdalenou Ježkovou ve věci

žalobkyně: **A. A.**
která podala žalobu jménem svým a jménem svých nezletilých dětí:
I. A.
a **F. A.**
všichni zastoupeni JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem
se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. srpna 2017, č. j. OAM-217/ZA-ZA11-ZA17-2017, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 1. srpna 2017, č. j. OAM-217/ZA-ZA11-ZA17-2017, se zrušuje a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobkyni a jejím nezletilým dětem

udělena mezinárodní ochrana v České republice (dále jen „ČR“) dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

2. Jak žalovaný uvedl na straně 5 a 6 svého rozhodnutí, vycházel z hlediska důvodů pro udělení azylu zejména z výpovědi žadatelky a z informací, které shromáždil v průběhu řízení ohledně politické, bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ázerbajdžánské republice (dále jen „Ázerbajdžán“), které jsou součástí správního spisu. Jedná se o Informaci odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR ze dne 14. 12. 2016 – „Ázerbajdžán, bezpečnostní situace“, Informaci Mezinárodní organizace pro migraci ze dne 21. 1. 2017 – „Ázerbajdžán“, Zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v zemi ze dne 3. 3. 2017 – „Ázerbajdžán“ a Informaci ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 108836/2016 – LPTP ze dne 29. 8. 2016.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

3. Uvedené rozhodnutí napadla žalobkyně v celém rozsahu včas podanou žalobou, kterou podala jménem svým a jménem nezletilých dětí – syna I. a dcery F. V této namítala, že byli v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany v ČR zkráceni na svých právech. Uvedla, že žalovaný v předchozím řízení porušil ustanovení § 2 odst. 1, 4, § 3, § 50 odst. 2, 3, 4, § 52, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a ustanovení § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu.
4. V doplnění žaloby ze dne 17. 9. 2017 pak žalobkyně prostřednictvím ustanoveného zástupce, JUDr. Ing. Jiřího Špeldy, uvedla, že napadené rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí, spočívá na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, když skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spise a je s ním v rozporu, jakož i trpí jinými vadami zákonnosti.
5. V doplnění žaloby žalobkyně konstatovala, že její manžel byl v Ázerbajdžánu pronásledován pro svoji publikační činnost na sociálních sítích a pro kontakt s blogerem kritizujícím tamní politický režim. Do jejich bytu vtrhli dva muži, kteří manžela žalobkyně odvedli na Oddělení banditismu a terorismu, kde ho ze stejného důvodu (pro jeho publikační činnost) bili. Domů se vrátil až následující den, zbitý a od krve. Při popsání násilného vniknutí do bytu dostala žalobkyně od jednoho z mužů facku. I z tohoto jejího fyzického napadení pro žalobkyni vyplývalo, že pronásledování v zemi původu nebude směřovat pouze na jejího manžela, její osobu, ale i na nezletilé děti. Žalobkyně pak nechtěla ani domýšlet, v jaké situaci by se ona s dětmi ocitla v případě uvěznění manžela. I toto měl žalovaný dostatečně zvážit.
6. Obava žalobkyně z pronásledování byla umocněna bezdůvodným trestním stíháním jejího manžela pro daňové úniky. Tento postup je podle ní obvyklý a ázerbajdžánský politický režim takto bojuje s opozicí – lidé jsou vězněni pro spáchání trestného činu nesouvisejícího s jejich aktivitami. Přesto žalovaný odmítl spojitost mezi trestním stíháním manžela žalobkyně a jeho publikační činností. K prokázání pravdivosti výše uvedeného tvrzení citovala žalobkyně v doplnění žaloby Prohlášení NESEHNUTÍ ze dne 27. 5. 2016, týkající se propuštění investigativní novinářky uvězněné za údajné daňové úniky a nelegální podnikání, která byla odsouzena k 7,5 roků vězení. Propuštěna byla po 1,5 roce. Pro daňové úniky byl k trestu odnětí svobody ve výměře

7,5 let odsouzen i významný advokát, přední ázerbájdžánský disident. K tomuto uvedla žalobkyně citace zpravodajského serveru Echo24.cz. Poukazem na zprávu Člověka v tísni pak žalobkyně konstatovala třetí případ pronásledování a následného zadržení za vlastizrady, neoprávněné podnikání a podvod, konkrétně manželského páru aktivně usilujícího o propuštění politických vězňů v Ázerbájdžánu v souvislosti s Evropskými hrami v Baku. Rodina žalobkyně je dle jejího vyjádření ohrožena podobně, a proto její manžel odmítl vyhovět předvolání orgánu činného v trestním řízení. V autoritářském režimu, který bezpochyby v Ázerbájdžánu panuje, není dle žalobkyně možné domnívat se, že by se někdo politicky aktivní domohl svých práv, natož pak jeho rodina.

7. Žalobkyně ve svém doplnění žaloby dále žalovanému vytkla, že nechal přeložit jen vybrané části listin, které mu poskytl její manžel v rámci řízení o jeho žádosti o mezinárodní ochranu v ČR a z těchto pak následně žalovaný neshledal, že by mohl být pronásledován. Napadené rozhodnutí i z tohoto důvodu neodráží dle žalobkyně skutečný stav věci. Žalovaný se nedostatečně seznámil se situací v oblasti dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu a i z tohoto důvodu je rozhodnutí žalovaného vadné. Celá rodina (manžel, děti a ona sama) je v zemi původu ohrožena pro manželovu novinářskou činnost. O tom vypovídá popsání vniknutí do jejich bytu a fyzické napadení žalobkyně. Žalovaný dle žalobkyně nesprávně hodnotil, když došel k závěru, že jí a nezletilým dětem v případě návratu do vlasti nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu zákona o azylu.
8. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem má žalobkyně za to, že žalovaný nemohl vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, jak je mu uloženo správním řádem. Jeho hodnocení podkladů je nesprávné a jeho rozhodnutí tedy nemá oporu ve správním dokazování. Závěrem navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žaloby, s níž nesouhlasí, odkázal na obsah správního spisu, zejména na žádost o udělení mezinárodní ochrany, výpověď žalobkyně, použité informace o zemi původu a na vlastní rozhodnutí, na jehož správnosti setrval, neboť dle jeho názoru zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobkyně v průběhu správního řízení uvedla, opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí. Po jejich posouzení však žalovaný konstatoval, že nelze dospět k závěru o nebezpečí pronásledování z azylově relevantních důvodů a strach, o němž žalobkyně hovoří v souvislosti s návratem do vlasti, není podmíněn existencí skutečného nebezpečí vážné újmy. Proto žalovaný žalobkyni a jejím nezletilým dětem neudělil mezinárodní ochranu v žádné z jejích forem.
10. Žalobkyně nebyla členkou žádné politické strany, organizace či hnutí, v místě bydliště se žádným způsobem veřejně politicky neangažovala. Pouze její manžel se zabýval novinářskou činností, přičemž ona své problémy odvozuje od potíží manžela. V zemi původu, vyjma jedné nedoložené „facky“ během zadržení manžela, žádné potíže neměla. Ani v této souvislosti se však nepokusila obrátit se na příslušné orgány s žádostí o pomoc.
11. Dále poukazuje žalovaný na legální opuštění Ázerbájdžánu, kdy žalobkyně zemi jejího původu opustila letecky, s platným cestovním pasem. Z toho žalovaný usuzuje, že o

osobu žalobkyně nemají bezpečnostní orgány či orgány činné v trestním řízení žádný zájem, a proto jí ani v případě návratu nehrozí pronásledování dle § 12 zákona o azylu či reálné ohrožení vážnou újmou ve smyslu § 14a zákona o azylu.

12. Po vyhodnocení veškerých spisových materiálů včetně výpovědí žalobkyně a příloh dospěl žalovaný k názoru, že uváděné důvody manžela působí nevěrohodně a značně účelově. K porízenému překladu písemného materiálu doloženého manželem žalobkyně žalovaný uvedl, že v rámci zásady hospodárnosti řízení nechal přeložit pouze písemnosti, jenž by se mohly týkat přímo osoby manžela žalobkyně.
13. Závěrem svého vyjádření žalovaný připouští, že v Ázerbájdžánu není v oblasti dodržování lidských práv a svobod vše na požadované úrovni, avšak ke každé žádosti o udělení mezinárodní ochrany je dle něj třeba přistupovat individuálně.
14. Z výše uvedených důvodů žalovaný navrhuje, aby soud žalobu pro její nedůvodnost zamítl.

IV. Jednání před krajským soudem

15. Při nařízeném jednání dne 30. 10. 2018 zástupce žalobkyně v plném rozsahu odkázal na písemné vyhotovení žaloby včetně jejího doplnění. Připomněl, že žalobkyně odvozuje své pronásledování od pronásledování svého manžela, který byl jako novinář zadržen a bezdůvodně stíhán za daňové delikty, kterých se však nedopustil a ve skutečnosti se jednalo o narušení svobody slova. Zástupce žalobkyně odkázal dále na podobné případy, které přílohou žaloby zdokladoval a které ukazují na další osoby, které jsou takto bezdůvodně stíhány. Napadené rozhodnutí považoval za nepřezkoumatelné se zdůrazněním, že ve vlasti žalobkyně není možné se domoci „férového procesu.“
16. Pověřená pracovnice žalovaného při jednání rovněž odkázala na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a na vyjádření žalovaného ze dne 15. 11. 2017. Závěry ve věci považovala za věcně i právně správné, neboť správní orgán se vypořádal se všemi tvrzenými skutečnostmi. Připustila, že azylový příběh žalobkyně se skutečně odvíjí od jejího manžela, současně však zdůraznila, že ani v jeho případě neshledal žalovaný důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Dále upozornila, že z okolností případu vyplývá, že pobyt žalobkyně není zjevně znám, a proto navrhla, aby řízení bylo ve smyslu § 47 zákona č. 150/2002, soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a potažmo § 33 písm. b) a e) zákona o azylu zastaveno.
17. V reakci na vyjádření pověřené pracovnice žalovaného zástupce žalobkyně konstatoval, že žalovaný sice žádosti manžela žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany nevyhověl, nicméně toto rozhodnutí bylo zdejším soudem zrušeno. Uvedl rovněž, že považuje za předčasnou námitku, dle níž by řízení ve věci mělo být zastaveno. Upozornil, že před tímto úkonem by bylo nutno zjistit, kde se vlastně má žalobkyně zdržovat a kde se zdržuje. Pokud takovéto podklady nemá soud k dispozici, není dle jeho názoru možné takové procesní rozhodnutí vydat.
18. Za žalovaného jeho pověřená pracovnice namítla, že žalobkyně nemá vlastní azylové důvody a žalovanému nepřísluší, aby předjímal závěry, na základě kterých zdejší soud rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobci zrušil. Navrhla, aby pokud soud dojde k závěru, že je třeba ještě provést došetření, kde se vlastně žalobkyně zdržuje, toto řízení přerušil a následně, pokud k tomu budou procesní důvody, řízení zastavil.

19. Poté, co předsedkyně senátu sdělila podstatné okolnosti projednávané věci, navrhl zástupce žalobkyně, aby bylo řízení přerušeno do doby, než bude vypracován rozsudek ve věci manžela žalobkyně a poté, aby tento rozsudek byl jako důkaz v tomto řízení konstatován.
20. Pověřená pracovnice závěrem požádala, aby soud řízení přerušil do doby, kdy bude rozhodnuto o případné kasační stížnosti.
21. Návrh na provedení důkazů rozsudkem zdejšího soudu ve věci přezkumu rozhodnutí žalovaného, kterým nebyla manželovi žalobkyně udělena mezinárodní ochrana v ČR dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona o azylu byl vyhlášeným usnesením zamítnut.

V. Posouzení věci krajským soudem

22. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s.ř.s. a po prostudování obsahu správního spisu v kontextu s žalobními námitkami pak usoudil následovně.
23. Zákon o azylu upravuje v ustanovení § 12 důvody udělení azylu tak, že azyl se udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec
 - a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
 - b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
24. Žalobkyně v doplnění své žaloby uvedla, že má obavy z pronásledování své osoby a svých nezletilých dětí, v souvislosti s pronásledováním jejího manžela.
25. V ustanovení § 13 zákona o azylu je upraven azyl za účelem sloučení rodiny, který lze udělit rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 v případě hodném zvláštního zřetele, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12. Humanitární azyl upravuje ustanovení § 14, který lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany není zjištěn důvod pro její udělení podle § 12 zákona o azylu.
26. Zdejší soud rozhodl rozsudkem ze dne 18. 10. 2018, sp. Zn. 31Az 3/2017, o žalobě manžela žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného, kterým nebyla manželovi žalobkyně udělena mezinárodní ochrana v ČR dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona o azylu. V rámci hodnocení postupu žalovaného z pohledu jednotlivých procesních ustanovení správního řádu dospěl krajský soud k závěru, že důkazní řízení nebylo vedeno způsobem tímto zákonem vyžadovaným (zejm. v § 3 a § 51 správního řádu) a žalobu označil za důvodnou.
27. Závěr žalovaného, že manžel žalobkyně neuvedl v průběhu správního řízení žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ust. § 12 písm. a) zákona o azylu a jeho konstatování, že nedospěl k závěru, že by manžel žalobkyně ve vlasti pociťoval odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm.

- b) zákona o azylu, učinil žalovaný dle rozhodnutí krajského soudu ze dne 18. 10. 2018, aniž by provedl vyčerpávajícím způsobem všechny důkazy předložené manželem žalobkyně, které by k vyjasnění věci mohly přispět. Provedené důkazní řízení tak neodpovídalo požadavkům zásady volného hodnocení důkazů, když žalovaný zajistil provedení překladu pouze omezeného množství důkazů ve formě listin a ve zbylé části konstatoval, že ve shodě se zásadou hospodárnosti nepřistoupil k překladu rozhovorů ze sociálních sítí, či předvolání manžela žalobkyně na soud, které svými slovy manžel žalobkyně dostatečně popsal. Postup žalovaného tak krajský soud hodnotil jako nesouladný se zásadami důkazního řízení, což v konečném důsledku znamená vady řízení způsobující nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Provedené důkazní řízení tak neodpovídalo požadavkům zásady volného hodnocení důkazů.
28. Z uvedených důvodů krajský soud rozhodnutí žalovaného, kterým nebyla manželovi žalobkyně udělena mezinárodní ochrana v ČR dle zákona o azylu, zrušil a věc žalovanému vrátil ve smyslu ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. k dalšímu řízení.
29. Krajský soud je ve shodě s žalobkyní i žalovaným toho názoru, že práva žalobkyně a jejich nezletilých dětí se odvíjí od výsledku azylového řízení (řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR) jejího manžela. Pokud by totiž manželovi žalobkyně byl udělen azyl, tato skutečnost by musela být zohledněna v rámci řízení o žádostech o mezinárodní ochranu žalobkyně a jejich nezletilých dětí a to přinejmenším v kontextu ustanovení § 13 zákona o azylu (azyl za účelem sloučení rodiny).
30. Vytýká-li tedy žalobkyně ve své žalobě žalovanému, že napadené rozhodnutí neodráží skutečný stav věci a žalovaný nemohl vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, mimo jiné proto, že nechal přeložit jen vybrané části listin, které mu poskytl její manžel v rámci řízení o jeho žádosti o mezinárodní ochranu v ČR a z těchto pak následně neshledal, že by mohl být manžel žalobkyně pronásledován, jedná se o námitku, kterou soud ve spojení s uvedeným považuje za důvodnou.
31. Za takto nastíněného skutkového stavu považoval krajský soud návrhy žalobce apotažmo žalovaného na provedení důkazů v soudním řízení za nedůvodné. Proto je i usnesením vydaným při nařízeném jednání zamítl.
32. Žalobou napadené rozhodnutí proto zdejší soud zrušil a věc žalovanému ve smyslu § 78 odst. 1 s.ř.s. vrátil k dalšímu řízení. Shora vysloveným právním názorem je žalovaný vázán (ust. § 78 odst. 5 s.ř.s.).
33. Ohledně nákladů řízení postupoval krajský soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalobce, ten však náklady řízení nežádal. Krajský soud tedy rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. S.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 31. října 2018

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
samosoudkyně